

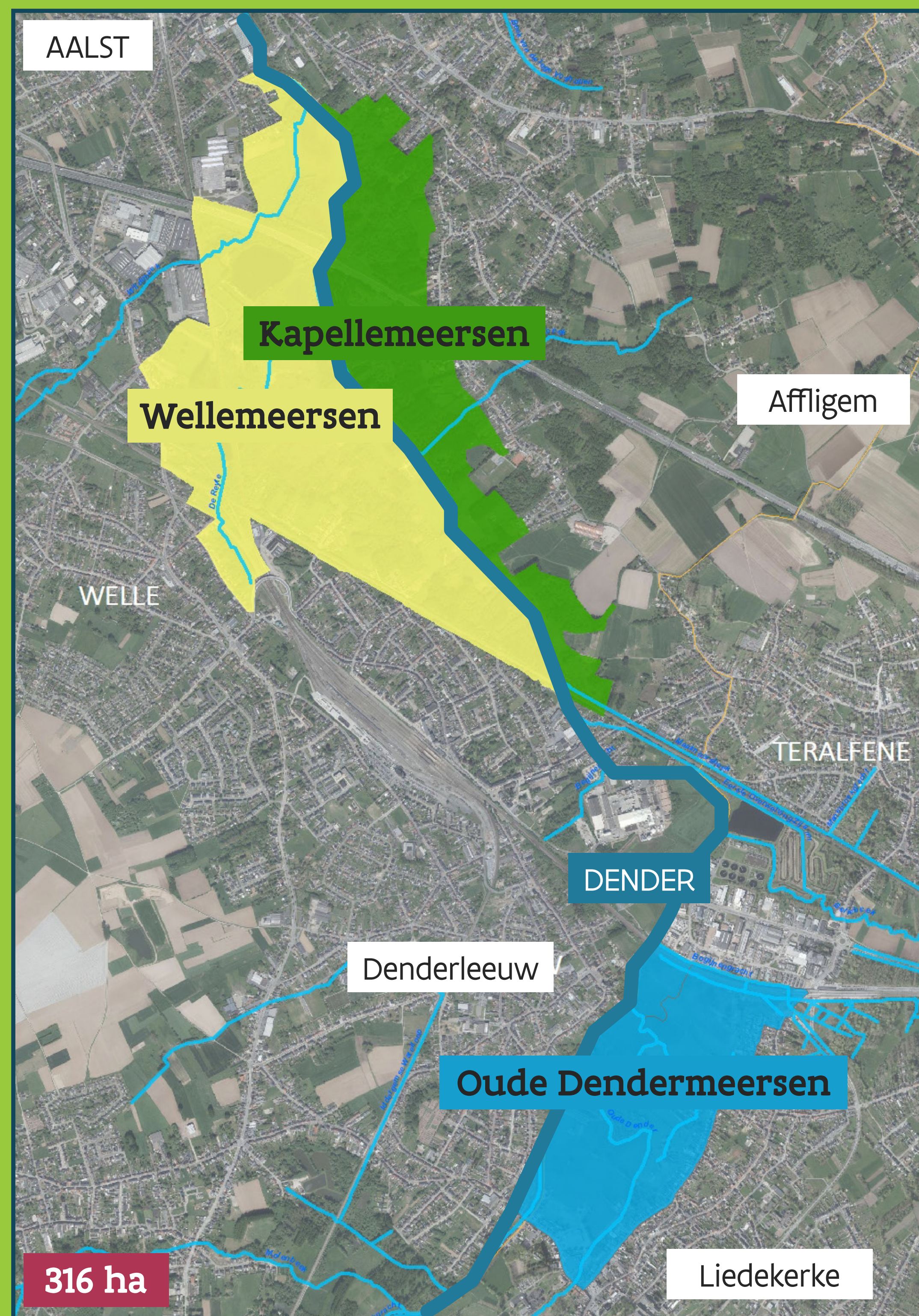
WELKOM in de Wellemeeers en!

De komende jaren wordt in het gebied Wellemeeers en Oude Dendermeers en via een natuurinrichtingsproject werk gemaakt van meer en betere natuur. We willende de waardevolle en Europees beschermde natuur in het gebied in ere herstellen. We werken aan een meer gevarieerd landschap met natte hooilanden en elzenbroekbossen en zorgen voor een gevoelige uitbreiding van kwalitatief moerasgebied.

Naast natuurherstel willen we de natuur toegankelijker maken voor iedereen zonder de meest kwetsbare zones al te veel te verstoren.

Het projectgebied Wellemeeers en Oude Dendermeers en (316 ha) is op te delen in 3 deelgebieden:

- Wellemeeers en: linkeroever van de Dender (Denderleeuw)
- Kapellemeers en: rechtoever van de Dender (Aalst en Affligem (deelgemeente Terafene))
- Oude Dendermeers en: rechtoever van de Dender (Denderleeuw en Liedekerke)

Wellemeeers en Oude Dendermeers en

Wat doen we in het natuurinrichtingsproject?

Het natuurgebied Wellemeeers en Oude Dendermeers en is rijk aan waardevolle natuur, maar kende de laatste jaren een achteruitgang onder andere door veranderingen in de waterhuishouding waardoor het beheer werd bemoeilijkt.

De uitdaging bestaat er in om de hydrologie in het gebied te verbeteren en met enkele gerichte maatregelen ervoor te zorgen dat er opnieuw een duurzaam beheer in het gebied kan worden gevoerd. Door het optimaliseren van de waterhuishouding zorgen we voor een goede uitgangssituatie voor plant en dier. Door plaatselijk af te graven, vergroten we de oppervlakte moeras en geven we de oevers van een aantal waterlopen een natuurvriendelijker profiel.

Ook de relatie tussen mens en natuur zetten we in de kijker. Ontdekken, genieten en beleven in een prachtig landschap staan centraal. We vernieuwen de recreatieve infrastructuur (paden, infoborden, banken, uitkijkpunten ...) met oog voor eenheid en duidelijkheid. Natuur moet toegankelijk zijn voor iedereen, zonder de meest kwetsbare zones al te veel te verstoren.

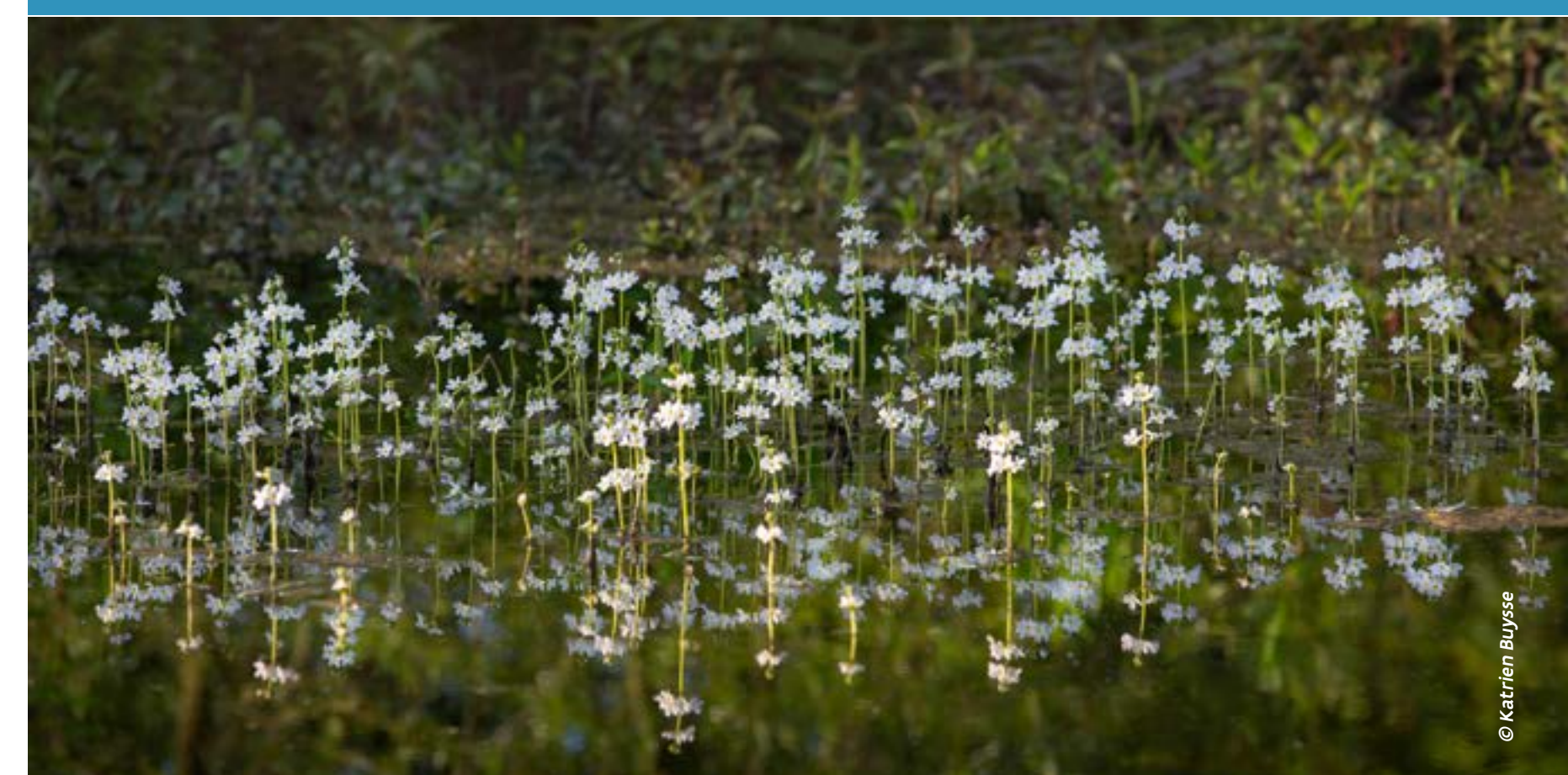
moeraszone

gele iis

blauwborst

watervioier

Onze partners

De realisatie van dit project gebeurt in overleg en samenwerking met verschillende organisaties. De partners in het project zijn het Agentschap voor Natuur en Bos, de Vlaamse Milieumaatschappij, het Agentschap Wegen en Verkeer, de NMBS, de Vlaamse Waterweg, de stad Aalst, de gemeenten Affligem, Denderleeuw en Liedekerke, de provincies Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant, Natuurpunt en de eigenaars en gebruikers. De Vlaamse Landmaatschappij coördineert het project en volgt in overleg met het Agentschap voor Natuur en Bos het natuurinrichtingsproject op.

Heb je nog vragen, dan kan je contact opnemen met het projectteam via NIR.wellemeeers en@vlm.be of ovl.anb@vlaanderen.be

Vlaamse Landmaatschappij Regio West www.vlm.be
09 244 85 00
Ria De Dyn, projectleider ria.dedyn@vlm.be
Els Seghers, communicatieverantwoordelijke els.seghers@vlm.be

Agentschap voor Natuur en Bos www.natuurenbos.be
02 553 81 02
Hannelore Van de Wiele hannelore.vandewiele@vlaanderen.be

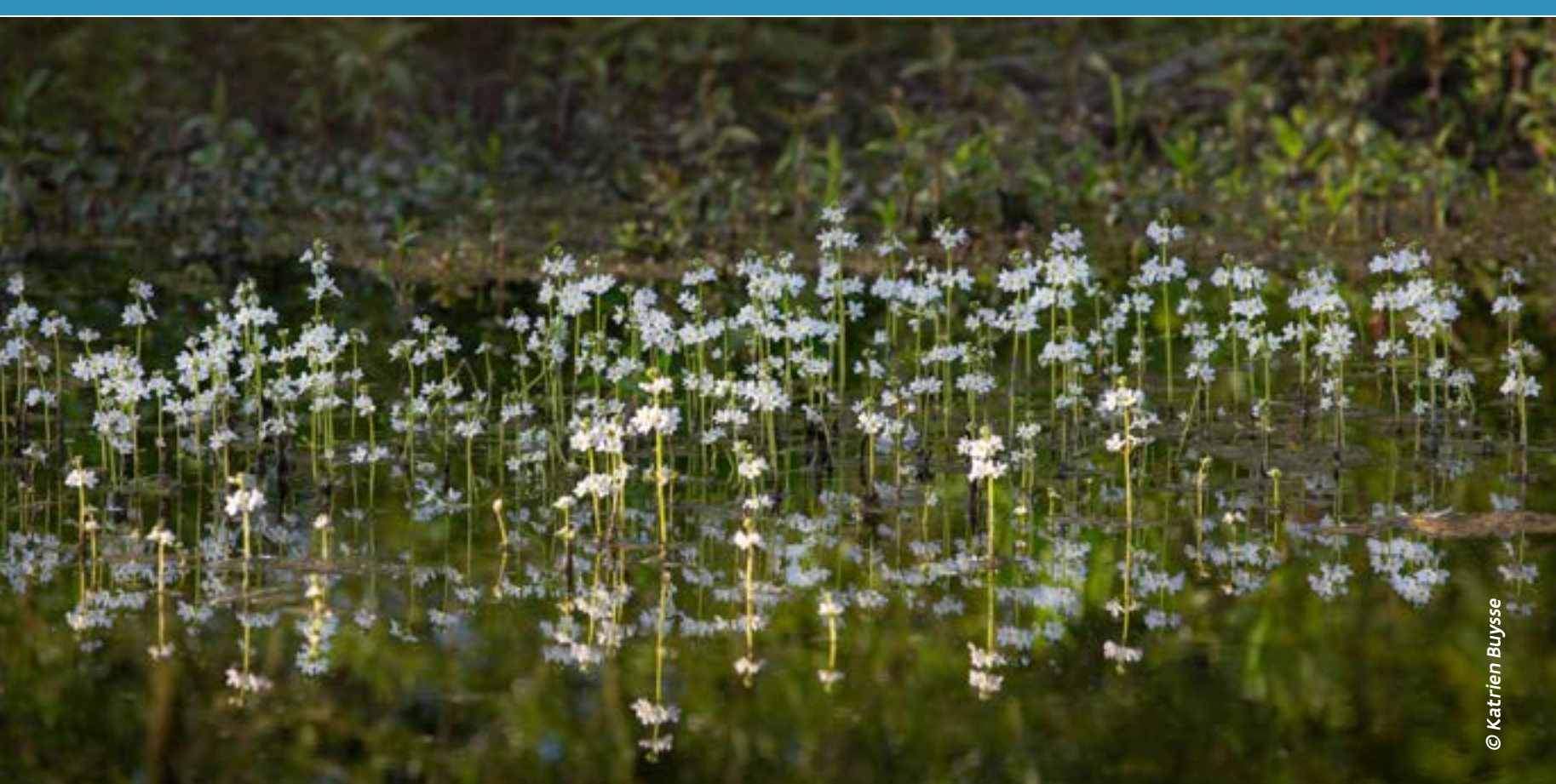
Meer weten
over het project?
Kaartmateriaal inkijken?
www.vlm.be
*(typ 'Wellemeeers en'
in de zoekfunctie)*

NATUUR INRICHTING

Natuurinrichting behoudt, herstelt en ontwikkelt bijzondere natuur in Vlaanderen. De Vlaamse minister van Natuur, Landbouw en Omgeving heeft het natuurinrichtingsproject Wellemeeers en ingesteld in 2018. Hiermee maakt de Vlaamse overheid financiële middelen vrij om natuurherstel uit te voeren en zet zo haar schouders onder het versterken van een uniek ecosysteem.

Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) slaan hiervoor de handen in elkaar. Het ANB werkt het beleid uit, stuurt het project en zorgt voor de budgetten. De VLM verzorgt het projectsecretariaat, staat in voor de projectleiding en laat aannemers de terreinwerken uitvoeren. De constructieve samenwerking met diverse lokale actoren en partners zorgt voor de realisatie van dit prachtig project.

watervioier

**Vlaamse
overheid**

AALST
VERGEET
JE NOOIT

GEMEENTE **AFFLIGEM**

VLM: Vlaamse Landmaatschappij, Bart De Schutter, waarnemend gedelegeerd bestuurder, Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel - mei 2025
update van posters van de Infomarkt van 25 juni 2019

Plaatselijke ingrepen moeten de stand en de doorstroming van water verbeteren om zo de natuurwaarden te verhogen. Waterhuishoudingswerken zullen voor een betere afvoer van oppervlaktewater zorgen, grondwater opnieuw laten opborrelen en doorstromen (kwelinvloed). De werken zullen er ook voor zorgen dat bepaalde zones aanzienlijk natter zullen worden.

Oude Dendermeersen

stuw

moeraszone

ruimen van slib

waterviolier

De dikke sliblaag in de sloten verstoort het natuurlijk watersysteem en verhindert de ontwikkeling van plant- en diersoorten die in en rond het water leven. Door deze sliblaag te verwijderen en nieuwe slibvorming te voorkomen, verbetert de kwaliteit van het water en de onderwaterbodem. Op die manier kan zich een stabiel ecosysteem ontwikkelen. De ruiming gebeurt in verschillende sloten en grachten in de Wellemeersen.

Diagram illustrating the spatial arrangement of different land management zones along a water body:

- PROVINCIALE RIJT** (Provincial Right): 1 m
- BEHEERDIJK** (Manageable): 5 m
- AFWATERINGSSLOOT** (Drainage ditch): 10-15 m
- CENTRALE MEERSEN MOERASGEBIED** (Central Marshland Area): 10-15 m

De provinciale waterloop de Rijt, die ook huishoudelijk afvalwater bevat, stroomt periodiek de Wellemers in waardoor het gebied steeds natter en moeilijker te beheren wordt. Hierdoor vermindert de kwaliteit van kwetsbaar leefgebied voor planten en dieren. De waterloop moet daarom regelmatig worden geruimd, zodat het water niet wordt verhinderd om weg te stromen richting Dender. Een beheerweg naast de beek is hiervoor noodzakelijk, zodat een kraan gemakkelijk bij de beek kan en een vrachtwagen het slib kan afvoeren. Door de beheerweg lokaal iets hoger aan te leggen, is de kans kleiner dat er vervuild water in de Wellemers komt.

We streven naar een verbetering van de abiotische^(a) condities voor de ontwikkeling van moerasvegetaties en natte graslanden. Zo zal het toekomstig waterpeil in de centrale Wellemeersen geregeld worden door een stuw. De hoogte van het water is op elk moment aanpasbaar. Op deze manier kunnen de ingerichte terreinen in het voorjaar voldoende nat worden gehouden, maar kan het regenwater nog steeds wegvloeien. Het is belangrijk dat het grondwater (kwelwater) niet meer onderdrukt wordt door het regenwater, maar terug kan opborrelen uit de grond.

Kwelwater is grondwater dat vanuit de bodem terug aan de oppervlakte opborrelt. Hierdoor krijgen specifieke planten (kwelvegetatie) zoals waterviolier en dotterbloem een kans om te groeien. Een studie die de relatie tussen het grondwater en de natuur onderzocht, bracht in Wellemeersen de achteruitgang van deze vegetaties aan het licht. Kwelplanten zijn erg gevoelig aan schommelingen in grond- en oppervlaktewater. Ze groeien ook niet wanneer het gebied overstroomt met vervuild water. Het natuurinrichtingsproject wil de waterhuishouding verbeteren, zodat deze waardevolle plantengroei niet verloren gaat.

(*) 'abiotisch' betekent letterlijk 'zonder leven'. Het zijn niet-levende factoren die een levend organisme kunnen beïnvloeden (water, bodem, temperatuur ...)

Vlaanderen
is natuur

ALLEMAAL BEESTJES

Watervogels voelen zich kiplekker in het water, weidevogels vertoeven het liefst in een open weidelandschap. Steltlopers zijn verlekkerd op modderige of drassige plekjes. Ze vinden hier hun voedsel tijdens de trek of brengen er hun jongen groot. Natuurinrichting wil elk van hen een stevig duwtje in de rug geven. Maar ook insecten, amfibieën en zoogdieren zullen meeprofiten van de inrichting van het gebied. Verschillende specifieke maatregelen zullen hiertoe bijdragen.

creëren
van LEEFGEBIED
voor specifieke
planten en
dieren

Wellemeersen en Oude Dendermeersen

groot koolwitje

vleermuisverblijfplaats

tureluur

kleine watersalamander

wintertaling

Vleermuizen

In het natuurinrichtingsproject willen we maatregelen treffen om het leefgebied van enkele Europees beschermde vleermuissoorten te versterken. Dit gaan we doen door enkele vleermuisverblijfplaatsen (her) in te richten. Ook hun jachtgebied gaan we vergroten door meer insectenrijke graslanden in te richten en een meer structuurrijk landschap te ontwikkelen.

Vogels

De ontwikkeling van enkele grote moeraskernen zorgt voor een geschikt leefgebied voor moeras- en watervogels. Op verschillende locaties wordt de bovenste grondlaag afgegraven. Hierdoor komt het grondwater gedurende een lange periode van het jaar vlak onder, boven of tot aan het maaiveld. Deze natte percelen stellen watervogels in staat voedsel te vinden. Aan de rand van de afgraving ontwikkelt zich moeras of structuurrijk grasland waar de vogels voedsel en beschutting kunnen zoeken, kunnen broeden en kuikens laten opgroeien. Uitbreiding van moerasgebied en het extra ophouden van water moet soorten als wintertaling, kraakeend, zomer-taling, tureluur, kievit, watersnip en waterral naar het gebied lokken. Het gebied wordt hierdoor ook nog belangrijker voor overwinteraars en trekvogels.

Kikkers, padden, salamanders

We leggen nieuwe poelen aan en verwijderen de dikke sliblaag uit bestaande poelen. Op deze manier herstelt het leefgebied en de voortplantingsplaats van amfibieën en krijgen waterinsecten en -planten meer kansen.

KWARTEL-KONING

De Oude Dendermeersen is op Europees niveau van betekenis omwille van de bijzondere waarneming van de kwartelkoning in de buurt van het studiegebied. Deze soort werd in 2012 net ten zuiden van de Oude Dendermeersen waargenomen.

Kwartelkoning als doelsoort halen is een wensbeeld op langere termijn. Het beheer zal hier op afgestemd worden en voorziet voldoende open, aaneengesloten hooilanden met een gevarieerde structuur. Horen we langs de Dender binnenkort weer de typische roep van deze prachtige soort?

Vlaanderen

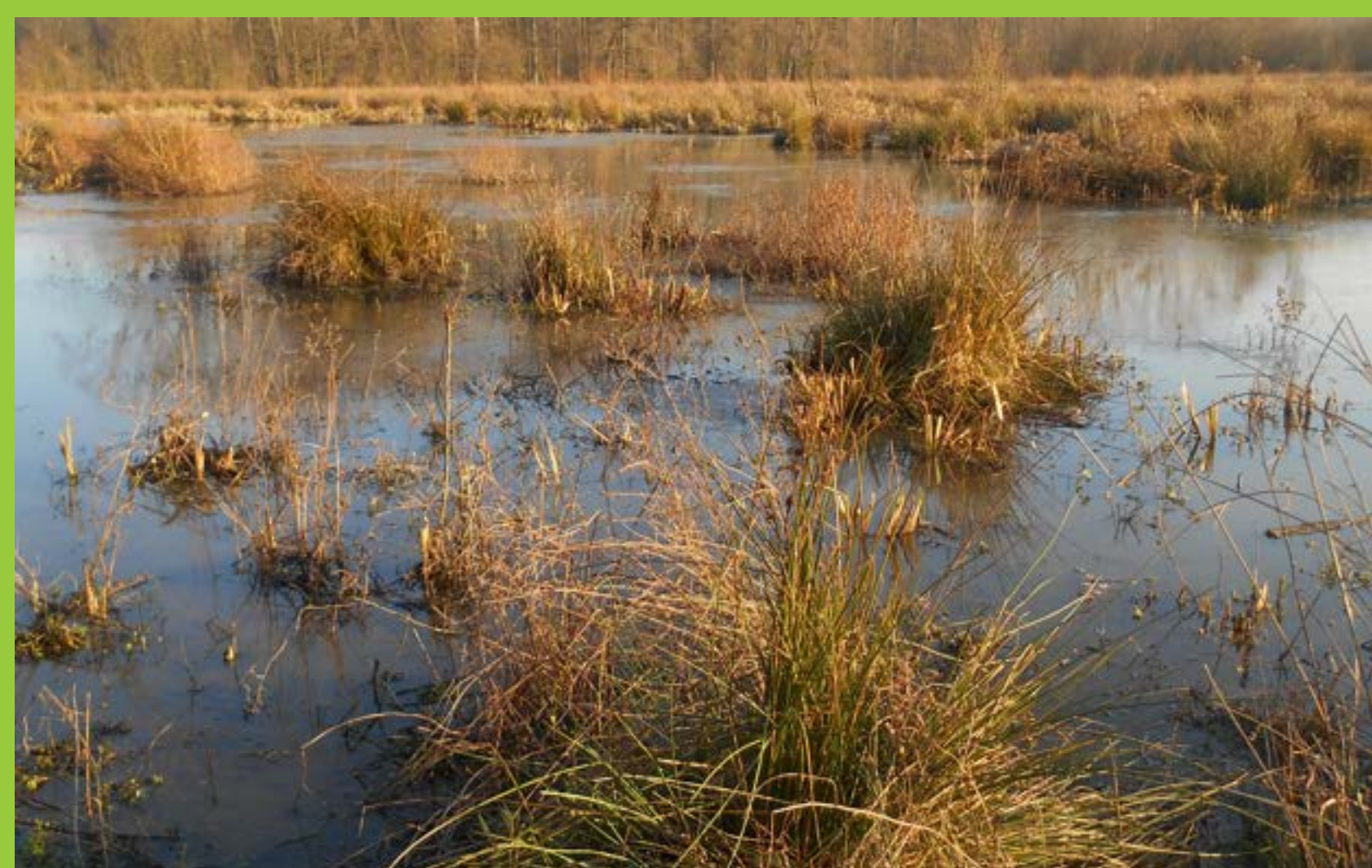
is natuur

NATUUR OP KRUISSNELHEID

De doelstelling voor het deelgebied Wellemers - Oude Dendermeersers bestaat uit de kwaliteitsverbetering en de ontwikkeling van een halfopen landschap met moerasvegetaties. Ook in de Oude Dendermeersers is de uitbreiding van moerasgebied het hoofddoel.

Wellemeersen en Oude Dendermeersen

overstroming langs de Dender

jonge snoek

veerooster

graafwerken

kleine landschapselementen

Herinrichten slotennetwerk

Oevers van sloten worden breder en krijgen een zachte helling. Op die manier creëren we extra lichtinval, zodat er meer verschillende soorten planten kunnen groeien. Deze maatregel zal de gracht of waterloop bovendien landschappelijk accentueren en de structuur van de waterloop ook interessanter maken voor vele ongewervelden, insecten en vissen. De afgraving van de oever gebeurt over een wisselende breedte, soms geleidelijk, soms iets steiler. Hierdoor ontstaat een gradiëntrijk profiel en een gevarieerd moerasmilieu van natte tot drogere zones.

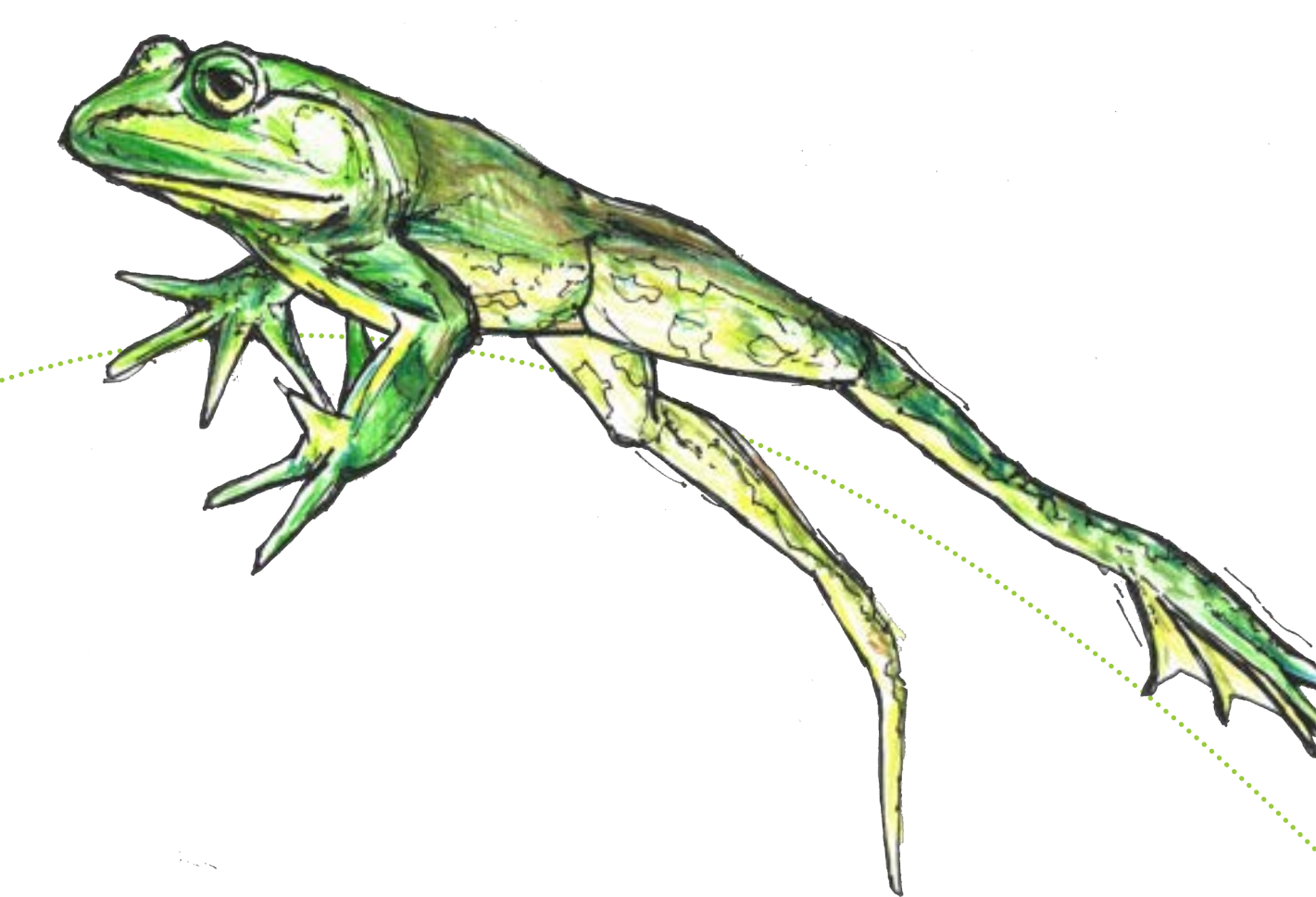
Infrastructuurwerken

Een aantal percelen werden niet meer onderhouden omdat ze moeilijk bereikbaar zijn. Door het plaatsen van beperkte infrastructuur zoals perceelsovergangen, veeroosters of de aanleg van beheerwegen zorgen we ervoor dat we de terreinen in de toekomst kunnen maaien of laten begrazen.

Inrichten GATESvijver

De grond afkomstig van de afgegraven zones wordt niet afgevoerd maar (her)gebruikt voor de inrichting van een deel van de oever van de Gatesvijver. Door het lokaal bergen van de uitgegraven aarde houden we de CO₂-uitstoot, de impact op de luchtkwaliteit en de geluidverstoring door transportwerken zo minimaal in vergelijking met een situatie waarbij alle grond wordt afgevoerd.

De oever kan daarna evolueren naar een heus waterrietland waar tal van vogels kunnen leven. Onder water betekent deze berging extra schuilplaatsen voor waterdieren en paaipplaatsen voor vissen. Een win-win situatie!

LANDSCHAPPELIJKE INRICHTING

Het planten van een haag, een houtkant of een hoogstamboomgaard versterkt het landschap en beschermt kwetsbare zones beter af van externe invloeden zoals recreatie. Een voorbeeld hiervan is het afschermen van plaatsen waar vogels broeden. Bovendien bufferen deze landschapselementen lokaal ook visueel storende elementen in het landschap.

Vlaanderen
is natuur

GENIETEN MET VOLLE TEUGEN

Het studiegebied is niet alleen een ecologisch geïsoleerd gebied, ook recreatief is het momenteel vrij afgezonderd. Nochtans biedt de ligging middenin een (ver)stedelijk(t) gebied heel wat kansen en aangrijpingspunten. Om het gebied toegankelijker te maken en de geleiding van recreanten beter te organiseren, is het nodig om het recreatief netwerk te versterken, beter uit te bouwen en bijhorende kwalitatieve (onthaall)infrastructuur te voorzien. Het natuurinrichtingsproject zal het recreatief aanbod vergroten en verbeteren.

organiseren
van
RECREATIE

Wellemeersen en Oude Dendermeersen

rustpunt voor recreanten

klaphekje

knuppelpad

wandelaars

hengelen langs de Dender

Gebiedstoegangen

Door het plaatsen van infoborden, een bank of een fietsenstalling aan enkele gebiedstoegangen creëren we een ideale startplaats voor de recreanten om op ontdekking te gaan. Vanaf deze plekken kan de bezoeker via de wandelpaden het gebied verkennen. Aan twee gebiedstoegangen komt er ook parkeergelegenheid.

Wandelpaden en rustpunten

Bestaande paden zullen we optimaliseren en met elkaar verbinden. Langs de paden komen infoborden en een zitbank. Aan twee gebiedstoegangen plaatsen we ook enkele picknicktafels. Zo kan je als bezoeker tot rust komen en genieten van het landschap.

Mooie uitzichten

Er komt één nieuw uitkijkplatform langs de Dender, vlakbij de sporthal in Erembodegem. Hier heb je een prachtig zicht op de Dendervallei en de ingerichte moeraszone. De bestaande vogelkijkhut met zicht op één van de moeraszones geven we een opknapbeurt en maken we toegankelijk voor mensen die minder mobiel zijn.

